

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Оцінка інфляції за травень 2017 року

У травні 2017 року споживча інфляція очікувано прискорилася і становила 13.5% р/р (12.2% р/р у квітні). У місячному вимірі зростання індексу споживчих цін становило 1.3%.

Фактична інфляція як у місячному вимірі, так і в річному виявилася вищою за прогноз Національного банку, що пояснюється насамперед вищими темпами зростання цін на сирі продукти і посиленням впливу адміністративних факторів. Водночас тиск фундаментальних факторів був слабшим за очікування.

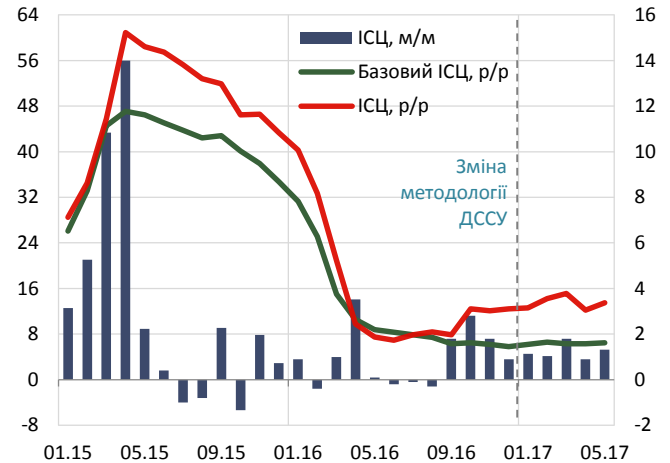
Базова інфляція у травні очікувано прискорилася і становила 6.5% р/р (у місячному вимірі становила 0.3%). Однак вона була нижчою за прогноз завдяки зниженню інфляційних очікувань на тлі посилення гривні відносно долара США. Так продовжило уповільнюватися зростання цін на одяг та взуття, домашній текстиль, побутову техніку, а ціни на деякі товари залишилися нижчими від минулорічних (ноутбуки, мобільні телефони, деякі товари особистого догляду). У свою чергу, прискорення базової інфляції відбулося через дію вторинних ефектів від підвищення цін на сирі продукти і подальше відображення в цінах збільшення витрат, у тому числі на заробітну плату. Це, відповідно, зумовило прискорення зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки (до 8.1% р/р) та цін на послуги, що входять до показника базової інфляції (до 10.7% р/р). Зокрема у травні прискорилося зростання вартості м'ясних виробів, сирів, послуг закладів відпочинку та культури, ресторанів та готелів тощо.

Зростання цін на сирі продовольчі товари і далі очікувано прискорювалося – до 13.8% р/р (за місяць ціни зросли на 4.7%), проте темпи зростання перевищили прогнози. Насамперед тривало пришвидшення зростання цін на м'ясо та молоко в річному вимірі через вищі світові ціни та інтенсивний експорт. Також на динаміці цін на сирі продовольчі товари продовжили відображатися негативні очікування щодо втрати частини врожаю внаслідок несприятливих погодних умов. Через скорочення внутрішньої пропозиції (зокрема внаслідок заморозків у квітні-травні) та збільшення пропозиції дорожчої імпортової продукції відновилося зростання цін на овочі (9.8% р/р) та прискорилося зростання цін на фрукти (до 12.7% р/р). Водночас, у травні знизилася ціна на яйця (на 10.4% р/р) на тлі збереження часткових обмежень на експорт продукції птахівництва.

Зростання цін і тарифів, що регулюються адміністративно, прискорилося до 28.1% р/р (за місяць підвищилися на 1.4%). Це відображало насамперед зростання з 12 травня тарифів на холодну воду та водовідведення. Крім того, в травні суттєво прискорилося зростання цін на тютюнові вироби (до 40.8% р/р) на тлі проблем із дистрибуцією. До того ж прискорилося зростання тарифів на проїзд у приміському транспорті внаслідок зростання собівартості наданих послуг. Водночас уповільнилося зростання вартості авіаперевезень та дошкільної освіти, а також цін на алкогольні напої.

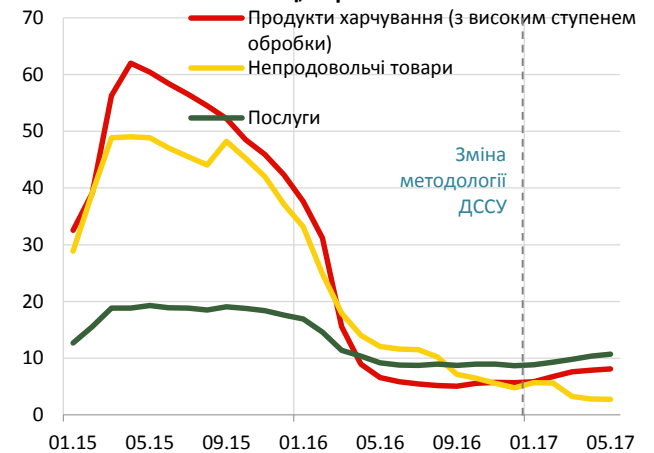
До 15.7% р/р уповільнилося зростання цін на паливо (збільшилися на 0.9% м/м). Уповільнення відображало

Індекси споживчих цін, %

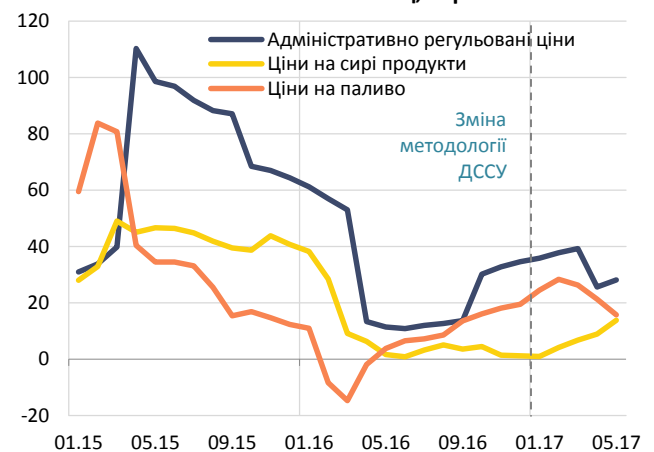
Джерело: ДССУ.

Основні компоненти БІСЦ, % річна зміна

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

Основні компоненти небазового ІСЦ, % річна зміна

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

динаміку цін на бензини моторні – зростання сповільнилося на тлі підвищення бази порівняння (минулого року світові ціни на нафту стрімко зростали, тоді як із початку 2017 року вони коливалися в досить вузькому діапазоні зі слабкою тенденцією до зниження). Натомість ціни на скраплений газ не мали сприятливого ефекту бази порівняння, що разом із проблемами в постачанні з Росії на початку травня призвело до прискорення зростання цін на цей вид палива.

У травні 2017 року зростання індексу цін виробників суттєво сповільнилося і становило 27.1% р/р (35.6% р/р у квітні). У місячному вимірі ціни знизилися на 1.3%. Як і в попередні місяці, динаміка індексу цін виробників визначалася насамперед впливом цінових тенденцій на світових товарних ринках. Зокрема, зниження світових цін на залізну руду зумовило суттєве сповільнення річних темпів зростання цін у добуванні металевих руд (до 35.9%), а незначне зниження світових цін на нафту вплинуло на стрімке сповільнення зростання цін у добуванні сирової нафти і природного газу (до 12.0% р/р). Як наслідок, темпи зростання цін у добувній промисловості уповільнилися до 32.4% р/р (з 75.7% р/р у квітні).

Ці тенденції знайшли відображення й у наступних ланках виробничого процесу, зокрема уповільнилося зростання цін у металургійному виробництві (до 28.9% р/р з 45.5% р/р у квітні), виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (до 79.5% р/р з 84.1% р/р у квітні).

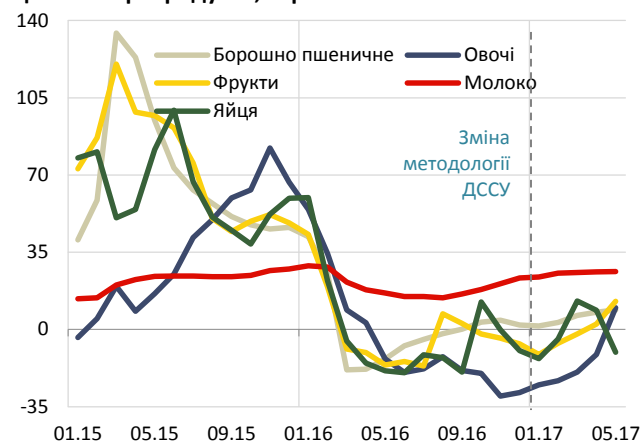
Уповільнилося зростання цін у хімічній промисловості (до 12.4% р/р) на тлі зниження світових цін на добрива та енергоресурси.

Водночас темпи зростання цін у харчовій промисловості дещо збільшилися (до 16.9% р/р). Одним із найвагоміших чинників такого прискорення стало збільшення темпів зростання цін у виробництві м'яса та м'ясних продуктів (до 20.9% р/р) на тлі інтенсивного експорту та зростання світових цін. Крім того, пришвидшилося зростання цін у виробництві хліба, хлібобулочних та борошняних виробів унаслідок збільшення собівартості виробництва.

Прискорилося зростання цін у виготовленні виробів із деревини та виробництві паперу, а також у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої продукції на тлі скорочення виробництва та збільшення виробничих витрат. Зокрема заробітна плата працівників підприємств цих видів діяльності зростала швидшими темпами, ніж у середньому в промисловості.

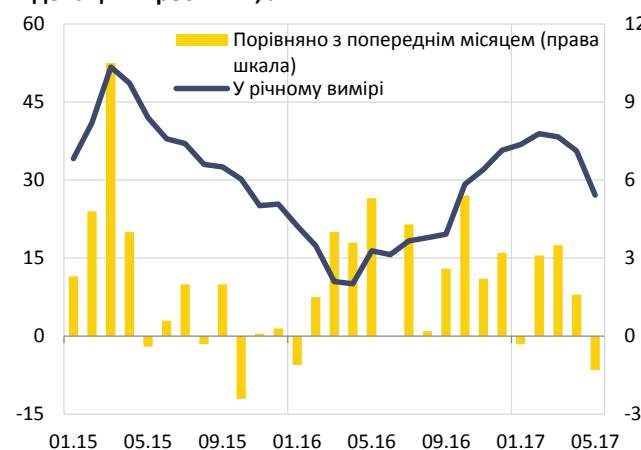
Зростання цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря уповільнилося до 37.9% р/р у травні (з 44.2% р/р у квітні). Таке уповільнення відбулося завдяки повному переходу до ринкового формування роздрібних тарифів на електричну енергію для промислових споживачів із 1 травня 2017 року¹ на тлі поетапної ліквідації перехресного субсидювання тарифів для населення за рахунок інших споживачів. Додатковим чинником було збільшення частини генерації атомними електростанціями.

Ціни на сирі продукти, % річна зміна

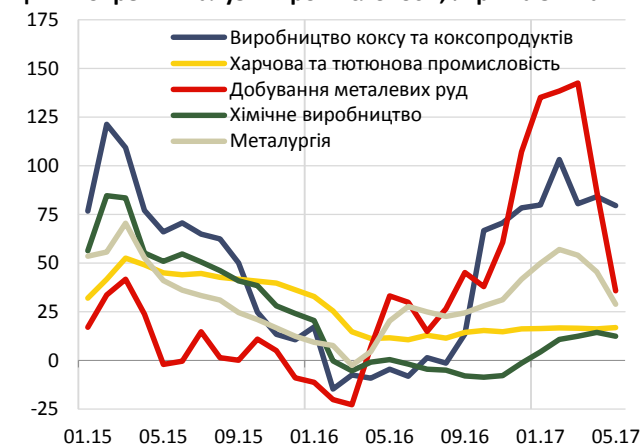
Джерело: ДССУ.

Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

Ціни в окремих галузях промисловості, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

¹ Детальніше у постанові НКРЕКП від 24 квітня 2017 року № 538 «Про ринкове формування роздрібних тарифів на електричну енергію, що відпускається для кожного класу споживачів, крім населення, на території України»

Зміна цінних індексів ІСЦ та ІЦВ у 2015 – 2017 роках									
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)									
	частка ІСЦ для 2017 року, %	у річному вимірі, %							зміна за травень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік**					
				січень	лютий	березень	квітень	травень	
Індекс споживчих цін	100.0	43.3	12.4	12.6	14.2	15.1	12.2	13.5	1.3
Базова інфляція	57.4	34.7	5.8	6.2	6.6	6.3	6.3	6.5	0.3
Небазова інфляція *	42.6	49.7	17.5	17.9	20.8	22.8	17.7	20.7	2.6
сирі продукти	19.0	40.7	1.2	1.0	4.1	6.7	8.9	13.8	4.7
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.6	64.4	34.6	35.9	37.8	39.3	25.6	28.1	1.4
паливо	5.0	12.5	19.5	24.5	28.4	26.3	21.3	15.7	0.9
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)									
Продукти харчування та безалкогольні напої	41.8	41.5	3.3	3.0	5.3	7.2	8.3	10.6	2.3
Алкогольні напої, тютюнові вироби	7.9	22.7	22.5	26.3	30.2	30.2	28.3	27.5	2.7
Одяг і взуття	5.4	35.0	5.5	5.6	4.7	4.5	3.7	2.7	-1.0
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива, у т. ч.:	7.5	103.0	47.2	46.6	46.5	49.5	25.1	28.6	0.8
утримання будинків та прибудинкових територій	0.5	5.4	11.5	14.1	16.8	21.7	25.3	29.3	4.4
водопостачання	0.3	23.0	42.1	26.7	24.7	24.1	27.3	37.1	8.0
гаряча вода	0.2	55.8	82.9	82.9	83.2	83.3	83.3	83.0	0.1
природний газ	2.1	273.0	42.0	42.0	42.0	42.0	-4.3	0.9	0.9
центральне опалення	1.2	78.7	89.3	89.7	90.1	90.2	90.2	90.2	0.0
електроенергія	1.0	66.9	60.0	60.0	60.0	63.7	63.7	63.7	0.0
Транспорт	12.1	20.4	11.4	14.9	17.2	16.8	15.7	13.1	0.5
Зв'язок	3.2	7.0	4.0	4.1	4.6	7.1	9.4	9.4	0.1
Освіта	1.6	24.2	13.7	12.1	11.5	10.7	10.3	9.7	0.1
Окремі компоненти ІЦВ									
	частка ІЦВ для 2017 року, %***	у річному вимірі, %							зміна за травень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік					
				січень	лютий	березень	квітень	травень	
Індекс цін виробників	100.0	25.4	35.7	36.8	38.9	38.3	35.6	27.1	-1.3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	13.2	17.6	85.1	109.1	101.0	94.7	75.7	32.4	-9.8
Добування кам'яного вугілля	2.4	-0.8	40.4	43.5	21.0	20.5	35.4	37.1	1.1
Добування сирової нафти та природного газу	4.7	120.3	76.5	123.8	116.2	88.3	94.1	12.0	-2.6
Добування металевих руд	5.1	-8.9	107.2	135.2	138.5	142.6	87.0	35.9	-22.0
Переробна промисловість	65.1	23.8	22.6	25.6	28.9	27.5	25.4	21.1	0.5
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.8	36.4	16.2	16.4	16.7	16.6	16.3	16.9	0.8
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	3.4	4.7	61.7	79.9	103.3	80.6	84.1	79.5	-0.9
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	3.2	24.2	-1.4	4.5	10.9	12.5	14.5	12.4	-0.2
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.4	31.5	8.5	8.3	9.2	9.0	9.0	9.0	0.6
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.2	29.6	9.5	10.6	11.7	12.2	11.2	11.7	0.6
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	17.3	12.4	41.8	49.9	57.0	54.0	45.5	28.9	0.5
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.2	15.5	11.4	9.1	15.4	14.5	16.1	14.2	0.6
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	21.8	33.2	51.5	37.1	38.7	42.6	44.2	37.9	-2.1

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ, уточнені дані. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Із січня 2017 року змінено методологію розрахунку індексів споживчих цін. Детальніша інформація на сайті Державної служби статистики України.

*** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на основі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2016 рік.